

УДК 316.7

DOI <https://doi.org/10.32837/apfs.v0i32.1041>*Г. М. Падалка*ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3738-9019>

кандидат соціологічних наук,

доцент кафедри філології

*Київського інституту інтелектуальної власності та права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

СОЦІОКУЛЬТУРНА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ТА ДИНАМІКА ЦІННОСТЕЙ У СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Стрімкий розвиток науки та техніки формує сталий постійний розвиток суспільства, суспільних взаємовідносин, людського буття загалом. Суб'єктом усіх сучасних трансформацій і перетворень виступає інформація, яка стала основним товаром, стратегічним ресурсом і засобом виробництва. Так, цифровізація й інформатизація виступають каталізаторами широкого впровадження результатів науково-технічного прогресу в широкі маси, що формує нове цифрове суспільство та цифрову людину. Завдяки розповсюдженню програмованих мультифункціональних кінцевих пристроїв, побудові глобальної мережі передачі даних і спрощенню доступу до послуг електронних комунікацій для населення відбувається трансформація на цивілізаційному розвитку суспільства, коли дедалі більше країн (незалежно від форм і типів правління) впроваджують програми та проекти у рамках «цифрового суспільства», «цифрової держави», «цифрового урядування» та «цифрової демократії». Новітні технології у рамках розвитку інформаційної та транспортної інфраструктур також сприяють поширенню глобалізаційних процесів в усіх сферах (економічній, соціальній, гуманітарній, політичній). Це відзначається комунікаціями на рівні мультинаціоналізму, мультикультуралізму та мультівіросповідання космополітичного глобального суспільства. Вказане кардинальним чином впливає на питання моралі, етики, загальнолюдських морально-етичних норм і цінностей (як матеріальних, так і моральних) на рівні кожного окремого індивіда та суспільства загалом. Так, Т. Запорожець відзначає, що «інтенсивне впровадження та переплетення локальних і глобальних інформаційних мереж створює принципово нові засоби інформаційного обміну й інструменти впливу на масову свідомість, посилюючи значення соціально-психологічних, культурних і духовних аспектів становлення глобального інформаційного суспільства» [4, с. 63]. Отже, питання соціокультурної диференціації та динаміки цінностей (моральних, матеріальних) у сучасному інформаційному суспільстві набуває актуальності, оскільки трансформації на рівні людини, суспільства, держави продовжуються.

Аналіз останніх публікацій показав, що подальший розвиток суспільства, людини, держави та взаємовідносин між ними відбувається разом із формуванням нових підходів до цінностей (моральних і матеріальних), соціокультурного та соціогуманітарного, соціополітичного та соціоекономічного середовищ сучасного суспільства (праці таких дослідників, як П. Бергер, Ю. Битяк, Є. Борінштейн, О. Данильян, О. Дзьобань, Т. Запорожець, М. Пальчинська, Ю. Панкова, С. Хантингтон, І. Яковюк).

Незважаючи на досить широкий спектр проведених досліджень, питання соціокультурної диференціації та динаміки цінностей (моральних, матеріальних) у сучасному інформаційному суспільстві **виступає частиною загальної проблеми**, котрій присвячується стаття.

Метою статті є дослідження соціокультурної диференціації та динаміки трансформації цінностей (моральних, матеріальних) в умовах сучасного інформаційного суспільства та його подальшої трансформації у постінформаційне (постекономічне) суспільство.

Методи дослідження, використані у процесі написання статті, передбачають застосування загальнонаукових та емпіричних прийомів, що ґрунтуються на системному підході. Крім цього, у процесі роботи застосовувалися такі загальні методи досліджень, як узагальнення та порівняння. Внаслідок проведеного аналізу визначено основне коло питань щодо соціокультурної диференціації та динаміки трансформації цінностей (моральних, матеріальних) в умовах сучасного інформаційного суспільства та його подальшої трансформації у постінформаційне (постекономічне) суспільство.

Виклад основного матеріалу. XXI століття відзначається досить значним темпом подій, які відбуваються і мають значний вплив на людство загалом. З одного боку, усі ці події є різноплановими та, на перший погляд, не взаємопов'язаними. До таких подій можна віднести революції 1900-х років, появу фашизму та комунізму, події Другої світової війни, парад суверенітетів після Другої світової, створення ООН, бурхливий розвиток науки та техніки (політ у космос, поява ЕОМ, цифровізація

інформації, комунікацій та інформаційних процесів), розвиток цифрової та транспортної інфраструктури, технологій і техніки. І на останок – цифрова (цифровізація інформації інформаційних і комунікативних процесів) і четверта промислова (робототехніка, штучний інтелект, Інтернет речей) революції. І все це за якихось сто років. Крім того, з кінця 60-х років відбувається формування нового типу цивілізаційного розвитку суспільства, так зване інформаційне суспільство, котре вже трансформується у постінформаційне суспільство. Такий калейдоскоп подій впливав також на морально-етичні норми, на соціокультурний, побутовий і ціннісний простір буття людини. Попередні етапи розвитку суспільства мали набагато тривалі проміжки часу (тисячі, сотні років), суспільство мало достатньо часу для переосмислення й адаптації свого буття, становлення морально-етичних норм і відповідного соціокультурного, побутового оточення. Також напрацьовувалися притаманні кожному етапові цивілізаційного розвитку суспільства матеріальні та духовні цінності. Сьогодні відбувається певний злам традиційної ходи буття та життєвого світу. Як відзначає Т. Запорожець, «глобалізаційні процеси ставлять під сумнів традиційні цінності, моральні норми й етичні ідеали», а «бурхливий розвиток інформаційних технологій, конвергенція комп'ютерних систем, комунікацій різних видів, комерціалізація ЗМІ та масової культури призводять до необхідності перегляду уявлення про роль інформаційної системи у суспільстві, її вплив на мораль і моральність» [4, с. 63]. Так, Є. Борінштейн зазначає, що «осмислення специфіки соціокультурних проблем інформатизації й Інтернету, які полягають насамперед у створенні нової соціокультурної реальності, “кіберспівтовариства”, орієнтованого, з одного боку, на вестернізацію своєї свідомості, звуження діапазону і часу освоєння національної культури, а з іншого – на відновлення та постійне підтримування втрачених соціальних і культурних контактів» [2, с. 6]. О. Данильян та О. Дзюбань наголошують на тому, що «зубожіння духовного буття на тлі гігантського зростання інформації, про яке говорять і пишуть у засобах масової інформації, свідчить про те, що інформаційне суспільство не є безпроблемною й позитивною реальністю, про яку говорять його апологети, а розкриває новий рівень моральної безвиході та суперечностей, яких не знали попередні епохи» [3, с. 24]. Масова урбанізація та зростання кількості міського населення руйнують патріархальний традиційний уклад життя, який формувался на рівні сім'ї, роду, общини. Сьогодні такий традиційний уклад життя притаманний селам і маленьким містечкам, але і в них відчувається вплив великих міст, глобалізації та цифровізації суспільства загалом. Постійно збільшується кількість нових міст, які позиціонуються як центри глобального бізнесу, фінансів,

освіти, високих технологій тощо. Так, у цих сучасних центрах концентрується клас професіоналів і креативний клас, котрі виступають рушійною силою подальшого прогресу. Позитивізм полягає у тому, що суспільство, отримавши високий рівень свободи переміщень, використовує це для розширення географії своїх комунікацій (через навчання, роботу, подорожі), яка виходить за межі національних кордонів. Так, сьогодні стає буденним отримання освіти в одній країні, працевлаштування в іншій. Ці локації можуть знаходитися за тисячі кілометрів одна від одної та від домівки. Отже, масові переміщення людей формують нові простори: соціокультурний, побутовий і ціннісний. Завдяки новій мобільності суспільство набуває ознак сучасного «кочового» суспільства, коли людина переміщується країнами та континентами за роботою та фінансами. У таких умовах нівелюються традиційні ліберальні цінності західноєвропейського суспільства, а саме: робота в одній фірмі впродовж усього життя, власне житло й авто, взяті на кредитні гроші, які сім'я двадцять-тридцять років виплачує. Це і традиційне усталене коло розваг – картковий дім, гольф-клуб і вузьке коло друзів відповідно до статусу. Такі традиційні матеріальні цінності формували певний ряд і духовних цінностей для взаємопов'язаного існування, а також ставлення суспільства до тих чи інших морально-етичних норм, які є актуальними. Нове «кочове суспільство» формує нові ціннісні орієнтири, а саме: житло й авто в оренду, постійна зміна місця роботи (переїзди) та навіть самого напряму роботи продукують відсутність міцних дружніх стосунків, розваги стають дедалі екстремальнішими, а подорожі – екзотичнішими. Досить популярними стають здоровий спосіб життя, дієти, спорт, відмова від шкідливих звичок. Вказане відбувається на фоні поступового відходу від масових заходів і масового скупчення людей на виробництві (на величезних виробництвах, де були задіяні десятки тисяч робітників) і побуті (комунальних квартирах, гуртожитках тощо). Людина дедалі більше відходить від колективності та зосереджується на собі, своїх потребах. Це починає впливати на державну політику та взаємовідносини між людиною та державою, де потреби держави замінюються з потребами людини, а «свобода від» (потреби держави) змінюється на «свободу для» (потреби людини). Вказане змінює не тільки соціокультурне та побутове середовище, а і людські цінності (як матеріальні, так і духовні), що відображається на життєвому світові та людському бутті загалом. П. Бергер та С. Хантингтон відзначають, що «економічні та технологічні перетворення, якими зумовлено саме явище глобалізації, породили серйозні соціальні та політичні проблеми, такі як поділ на переможців і тих, які програли (як у межах одного суспільства, так і між суспільствами) та виклик традиційним

уявленням про національний суверенітет» [5, с.8]. Це стосується культури, мови, звичаїв, устоїв і цінностей (на загальнолюдському рівні). Насамперед це стосується інструменту людських комунікацій – мови. Так, «мільйони людей у всьому світі, котрі дедалі частіше використовують англійську мову як мову міжнародного спілкування, роблять це головним чином із практичних міркувань» [5, с.9], головною метою її знання є отримання високооплачуваної роботи у великих транснаціональних корпораціях або у міжнародних наукових проєктах. Водночас необхідно враховувати, що «використання іноземної мови не проходить для людей безслідно», адже «будь-яка мова має під собою культурний пласт пізнавальних, нормативних і навіть емоційних конотацій» [5, с. 9], який збагачує національну мову, культуру, буття. Сьогодні світ динамічно змінюється, збільшується кількість країн, котрі починають позиціонувати себе як регіональні лідери, а тому процес так званої «вестернізації», що домінувала під час сучасної хвилі глобалізації американськими та західноєвропейськими корпораціями, призупиняється. Насамперед це Японія, Китай, Індія, Індонезія, де національні традиції поєднуються із глобальними. Результатом такої конвергенції є побудова складної багатопланової конструкції, що поєднує місцевий національний соціокультурний, побутовий і ціннісний простори із зовнішніми (глобальними мультинаціональними та мультикультурними). Як наголошує Ю. Панкова: «Глобалізація надає сучасному соціокультурному розвитку виразної нелінійності, а просторово-часовий розріз, “зрілість глобалізації” у соціокультурному аспекті дозволяють оцінити його не тільки за допомогою порівняння попередніх і наступних станів, а й проаналізувати “об’ємний” спектр розвитку глобалізації загалом» [7, с. 75]. Так, віце-президент World Vision, дискутуючи щодо впливу глобалізації на розвиток країн Африки, відзначає, що «не маючи доступу до глобальних потоків капіталу, вони (країни) втрачають здатність підвищувати рівень освіти своїх дітей, покращувати харчування свого народу і, по суті, не можуть піднятися на наступний рівень розвитку» [5, с. 369], а це негативним чином впливає на національний розвиток країни загалом. Вказане певним чином формує нову глобалізаційну сегрегацію на рівні цілих регіонів.

Сьогодні цифровізація, інформаційно-комунікаційні технології, електронні комунікації та широке використання результатів цифрової та четвертої промислової революції відкривають «нове вікно» можливостей для країн із різними стартовими можливостями. Окремі країни, які ще кілька десятиліть тому суттєво відставали від розвинутих країн світу, завдяки стрімкому впровадженню цифрових та інформаційних технологій досягли значного прогресу у розвит-

ку та в окремих секторах економіки навіть випереджають «традиційні» розвинуті країни, адже нові продукти можуть створюватися з використанням мінімальної кількості традиційних матеріальних ресурсів (мінімальна капіталізація). Це можуть бути програмні продукти (для виробництва, освіти, розваг, медицини тощо), медійні продукти (телепередачі, фільми, авторські програми тощо), Інтернет-майданчики із продажу та надання послуг. Так, Інтернет торгівля: Інтернет магазин товарів із Китаю Joom (<https://www.google.com.ua>), група компаній, що займаються бізнесом в Інтернеті (торгові операції між компаніями за схемою B2B, роздрібна онлайн-торгівля) Alibaba Group (www.Alibaba.com) тощо. Медійні продукти: мультфільм «Свинка Пеппа» перекладений «більш ніж 40 мовами, мультфільм показується у 180 країнах світу», «лише у Китаї серіал переглянули 34 млрд разів» [8]. Щодо вартісних оцінок, то, наприклад, у 2019 році медіа-проект «Свинка Пеппа» був куплений компанією Hasbro за 4 млрд доларів. Сьогодні ця компанія, окрім «Свинки Пеппи», володіє правами на такі «бренди: My Little Pony, «Трансформери» та на гру «Монополія» [8]. Необхідно враховувати, що це все – нематеріальні традиційні активи, де немає ні заводів, ні фабрик. Тобто «чотири мільярди доларів за мультиплікаційного героя – це дорожче, ніж капіталізація багатьох компаній із реального сектору економіки», а «якщо порівняти з окремими компаніями», то різниця досить разюча, так, це вдвічі дорожче за «Аерофлот» (1,8 млрд доларів), «Русгидро» (3,5 млрд доларів) і «Халік Банк, KCell, Air Astana та «Казахтелеком» разом узяті [8]. Щодо інших розважальних медіа проєктів, то «у 2015 році виторг компанії-виробників мультфільму “Маша і Ведмідь” становив 225 млн доларів», а вже «у 2016 році ця цифра мала досягти 300 млн доларів» [8]. Тобто новітні компанії заробляють значні кошти на медіаресурсах. Так, станом на 2020 рік «ринкова капіталізація Netflix (стрімінгова компанія) перевищила \$241 млрд, що значно перевищує нинішню ринкову капіталізацію Disney у \$215 млрд» [8]. Це що стосується глобального інформаційно-медійного продукту, який фактично витісняє національний продукт. Враховуючи вказану капіталізацію та бюджети, які витрачаються на створення та просування таких продуктів, іншим державам дуже важко формувати та впроваджувати власну державну культурну, соціальну та гуманітарну політику, внаслідок чого виростає нове покоління, сформоване лише на таких глобальних продуктах. Можна з упевненістю говорити про наступ цифрового та віртуального буття на традиційне, що змінює соціокультурний і побутовий простори, формуючи новий дискурс щодо ціннісного підходу до становлення сучасної людини, її духовного

світу та буття. Як відзначає Т. Запорожець: «Інтенсивне впровадження та переплетення локальних і глобальних інформаційних мереж створює принципово нові засоби інформаційного обміну й інструменти впливу на масову свідомість, посилюючи значення соціально-психологічних, культурних і духовних аспектів становлення глобального інформаційного суспільства» [4, с. 64]. У свою чергу, досліджуючи «віртуальний простір в умовах соціокультурних трансформацій», М. Пальчинська стверджує, що «віртуальну комунікацію можна вважати практично ексклюзивним транслятором певного коду: з одного боку, вона ретранслює норми та цінності культури, панівної у конкретному суспільстві, з іншого боку, культуру індивідуалізовану, оскільки користувач ресурсів віртуального простору має можливість конструювати свій власний комунікативний зміст» [6, с. 11]. Ю. Битяк та І. Яковюк наголошують на тому, що «суперництво соціальних систем в інформаційно-психологічній сфері (йдеться про комплексний деструктивний вплив на інформацію, інформаційні системи й інформаційну структуру протидіючої сторони з одночасним захистом власної інформації, інформаційних систем та інфраструктур від такого впливу) із приводу впливу на певні сфери соціальних відносин і запровадження контролю над джерелами стратегічних ресурсів, внаслідок якого одна сторона отримує переваги, необхідні їй для подальшого успішного розвитку, тоді як друга їх втрачає» [1, с. 24–28].

Наступними важливими факторами впливу на соціокультурний, побутовий і матеріальний простір буття сучасної людини виступають соціальні мережі та соціальні медіа, які дедалі більше поширюються серед населення, поступово включаючи і публічних осіб, політиків і навіть органи влади. Так, соціальні мережі та соціальні медіа почали формувати новий тип громадянського суспільства, побудованого на добровільних засадах без ієрархії, політичного забарвлення та прив'язки до окремого регіону, країни. Також соціальні мережі та соціальні медіа виступили ефективним інструментом під час низки революцій, які отримали назву «твітерних» революцій (Арабська весна). Також досить поширеним і впливовим стало нове цифрове громадянське суспільство у захисті меншин, захисті навколишнього середовища й екологічної безпеки, а також ефективним інструментом від свавілля влади незалежно від регіону. Сьогодні будь-хто (пересічний громадянин), у кого є сучасний гаджет (мультифункціональний кінцевий програмований пристрій), може у реальному часі зафіксувати будь-яку подію та викласти її у соціальні мережі для широкого доступу. Таким чином, у суспільства з'явилося набагато більше важелів моніторингу та впливу на дії влади. Крім того, суспільство завдяки цьому отримало дієві су-

часні інструменти нагляду за особистим життям і вчинками політиків і публічних осіб, яким дедалі важче стає вести політичну та публічну діяльність на фоні власного прикладу приватного життя. Влада також досить широко використовує сучасні можливості у формуванні та реалізації державної інформаційної політики. Як наголошує Т. Запорожець: «Негативний зовнішній вплив на інформаційний простір країни загрожує розмиванню суспільних цінностей і національної ідентичності», оскільки «інформація перетворюється на досить ефективну зброю, яка знищує не людей, а насамперед соціокультурні та моральні механізми регуляції людини й суспільства» [4, с. 66]. Також на глобальному рівні відбувається гібридизація традиційних і новітніх методів та інструментів ведення війн, які отримали назву гібридних. Сьогодні у глобальних інформаційних ресурсах і медіа продукується така кількість інформації та дезінформації, що пересічна людина фактично втрачає відчуття реальності та стає зорієнтованою у вихорі інформації. Як відзначає Т. Запорожець: «Одна з моральних проблем інформаційного суспільства полягає у тому, що комунікація перестала бути справжньою», адже «завдяки феномену “віртуальної реальності” виникає ситуація, коли людина не здатна відрізнити об'єктивну, навколишню реальність від того світу ефемерних цінностей та образів, який виникає завдяки вторгненню в її життя засобів масової інформації», а тому «людина втрачає зв'язок із навколишнім світом і людьми, вона перестає їх потребувати» [4, с. 67]. Тобто широкі маси населення стають досить уразливими перед новими викликами та втрачають соціокультурні та ціннісні орієнтири, адже поняття «добро» та «зло», «чорне» та «біле», «позитивне» та «негативне» втрачають чіткі орієнтири, окреслені у традиційному суспільстві. М. Пальчинська говорить про те, що «під впливом віртуального простору видозмінюється соціальна і професійна структура суспільства, у якому формуються нові соціальні верстви», а тому «сьогодні людина може бути одночасно суб'єктом як соціальної, так і віртуальної спільноти» [6, с. 11]. Водночас подальше збільшення рівня віртуального буття та зменшення фізичного призводить до того, що «віртуальна комунікація породжує ще одну моральну проблему – проблему самотності», коли «несправжнє спілкування, відчуження, самотність» стають «моральними вадами сучасного інформаційного суспільства», а «також стають примарними або зовсім рвуться зв'язки між поколіннями» [4, с. 67]. Відбувається втрата традиційного поділу життєвого світу та людського буття на «свій» і «чужий» і людина опиняється серед глобального універсального життєвого світу. У таких умовах втрачається провідна роль сім'ї, роду у формуванні соціокультурного та ціннісного

орієнтирів сучасної людини, що також впливає на соціокультурний, побутовий і ціннісний простір людини, адже необхідно обов'язково враховувати, що «соціокультурна трансформація є процесом внутрішніх змін у суспільстві, внаслідок якого долається втрачена рівновага і межа крайньої соціальної напруги, досягається новий, більш високий рівень впорядкованості й організованості у всіх сферах діяльності шляхом утвердження нової соціокультурної парадигми, формування нової соціокультурної реальності» [2, с. 11]. Така нова соціокультурна реальність визначається двома реальностями – соціальною та віртуальною, котрі у сучасних умовах поєднуються у соціально-віртуальну реальність, адже «дослідження конвергенції соціального і віртуального як невід'ємного атрибуту буття сучасного суспільства, що призводить до екстраполяції феноменів, властивих спочатку лише віртуальному простору, у простір соціальний», адже «соціальний і віртуальний простір взаємодіють, створюючи соціальні, політичні, економічні та культурні альтернативи» [6, с. 12]. Необхідно також враховувати, що прагнення людства до досягнення загальноцивілізаційного прогресу повинно відбуватися «зі збереженням різноманітності народів і культур» [7, с. 75]. Тільки так можна зберегти усе різноманіття культур, звичаїв, життєвого світу та людського буття, що формує новий соціокультурний, побутовий і ціннісний простір сучасної нової людини (глобальної, космополітичної).

Висновки. Підсумовуючи наслідки соціокультурної диференціації та динаміки цінностей (моральних, матеріальних) у сучасному інформаційному суспільстві, можна відзначити, що цифровізація інформації й інформаційних процесів, цифрові технології та віртуалізація впливають не тільки на всі сфери суспільства та суспільно-соціальні відносини, а і на саму людину, її соціокультурний і побутовий простір, її мораль та етику, загальнолюдські морально-етичні норми. Все це формує ціннісні орієнтири кожної окремої людини та суспільства у рамках не тільки інформаційного суспільства, а і постінформаційного (постекономічного) суспільства. Сучасна людина стала мобільною, відкритою, глобальною. Сьогодні колективізм, масовість і практичність замінюються індивідуалізмом, креативністю й естетизмом буття людини та предметів. Також сучасний світ змінює структуру матеріальних і духовних цінностей, які відходять від традиційних. Відзначається, що сучасна людина вибирає роботу на нових принципах, таких як: свобода дій, ненормований робочий день, робота поза офісом, можливість більше часу приділяти сім'ї, близьким і рідним, своїм захопленням, навчанню та подорожам і екстремальним видам спорту та розвагам. Такі матеріальні цінності формують нові духовні

цінності, світогляд, соціокультурний простір і буття сучасної космополітичної глобальної людини. Водночас серед усього різноманіття позитиву, що несе в собі інформаційне суспільство, необхідно відзначити і негатив, а саме: втрату реальності та відчуття навколишнього світу, самотність, колективний вплив і втрату «особистого», навіть «інтимного» у своєму житті. Все це у комплексі впливає на соціокультурний, побутовий і ціннісний простір, у якому відбувається формування нової людини, котра, будучи космополітом і глобалістом, залишає національні коріння, традиції, культуру та звичаї.

Література

1. Битяк Ю.П., Яковюк І.В. Маніпуляція свідомістю як проблема інформаційного суспільства. *Інформаційне суспільство і держава: проблеми взаємодії на сучасному етапі*. Харків : НДІ держ. буд-ва та місцевого самоврядування, 2012. С. 24–28.
2. Борінштейн Є.Р. Особливості соціокультурної трансформації сучасного українського суспільства : автореф. дис. ... докт. філософ. наук : 09.00.03. Одеса, 2010, 34 с.
3. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Інформаційне суспільство: морально-етичний дискурс. *Інформація і право*. № 1 (10). 2014. С. 16–25.
4. Запорожець Т. Моральні виклики глобального інформаційного суспільства. 2015. С. 63–76.
5. Многоликая глобализация / под ред. П. Бергера и С. Хантингтона ; пер. с англ. В.В. Сапова под ред. М.М. Лебедевой. Москва : Аспект Пресс, 2004. 379 с.
6. Пальчинська М.В. Віртуальний простір у умовах соціокультурних трансформацій : автореф. дис. ... докт. філософ. наук : 09.00.03. Одеса, 2016. 433 с.
7. Панкова Ю.М. Соціокультурні аспекти глобальних економічних процесів. *Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»*. Вип. 8. 2018. С. 74–79.
8. «Свинку Пешпу» продали за 4 миллиарда долларов. Что известно об этой сделке. URL: <https://tengrinews.kz/cinema/svinku-peppu-prodali-4-milliarda-dollarov-izvestno-etoy-377905>.

Анотація

Падалка Г. М. Соціокультурна диференціація і динаміка цінностей у сучасному інформаційному суспільстві. – Стаття.

У статті було досліджено вплив науково-технічного прогресу (у рамках нового етапу цивілізаційного розвитку суспільства) на соціокультурний, побутовий простір сучасної людини та її ціннісні орієнтири (матеріальні та моральні). Так, було відзначено, що інформаційне суспільство характеризується новими матеріальними цінностями, які відрізняються від традиційних, такими як: вільне пересування за фінансами та робота по всьому світу (машина та квартира в оренді, відсутність постійного кола друзів), робота (вільний графік, робота онлайн і віртуально, швидка зміна у разі неможливості проводити багато часу із сім'єю, час для подо-

рожей та екстремальних видів спорту). Також нова сучасність формує віртуальну реальність, поширення соціальних мереж і соціальних медіа. Вказане створює нові підходи до взаємовідносин між людиною – суспільством – владою через нові можливості контролювати дії влади та публічних людей через порівняння особистого життя та політичних (публічних) вчинків і поглядів. На сучасну людину здійснюється вплив через національну та глобальну інформаційні політики (через різні інформаційні та медіа проекти у сфері кіно, музики, ток-шоу), які формують нову соціокультурну, побутову та ціннісну реальність. Поєднання реальності та віртуальності створює таку складну конвергентну комбінацію, де людина втрачає можливість реально мислити та враховувати потоки інформації та дезінформації. Водночас цифрова реальність (глобалізація та віртуалізація) знищує традиційний поділ життєвого світу та людського буття на «свій» і «чужий» і на їх базі формує глобальний універсальний життєвий світ і людське буття. Постійне перебування у віртуальному світі (соціальних мережах і соціальних медіа) впливає на соціокультурний, побутовий і ціннісний простір людини, забирає у людини (блогера) її особисте і навіть інтимне життя, а підписники (фоловери) впливають на людину (блогера). Незважаючи на десятки тисяч підписників у віртуальному світі, у реальному людина залишається самотньою наодинці з собою, своїми почуттями, думками, проблемами, радощами.

Ключові слова: соціокультурний і побутовий простір, мораль та етика, морально-етичні норми, матеріальні та моральні цінності, інформаційне суспільство, віртуальний простір, нова людина.

Summary

Padalka H. M. Sociocultural differentiation and dynamics of values in the modern information society. – Article.

This article examines the impact of scientific and technological progress (as part of a new stage of

civilizational development of society) on the socio-cultural, domestic space of modern man and his values (material and moral). Thus, it was noted that the information society is characterized by new material values that differ from traditional ones, namely: free movement of finances and work around the world (car and apartment for rent, no permanent circle of friends), work (free schedule, work online and virtually, a quick change when it is impossible to spend a lot of time with family and for time for travel and extreme sports). Also, the new modernity is shaping virtual reality, the spread of social networks, and social media. This creates new approaches to the relationship between man-society-government through new opportunities to control the actions of government and public people through comparisons of their personal lives and political (public) actions and views. And modern man is influenced through national and global information policies (through various information and media projects in the field of cinema, music, talk shows), which form a new socio-cultural, domestic, and value reality. The combination of reality and virtuality creates such a complex convergent combination, where a person loses the ability to think and take into account the flow of information and misinformation. At the same time, digital reality (globalization and virtualization) destroys the traditional division of the living world and human existence into “one’s own” and “foreign” and on their basic forms a global universal life world and human existence. At the same time, a constant presence in the virtual world (social networks and social media) affects a person’s socio-cultural, domestic, and value space, takes away a person’s (blogger’s) personal and even intimate life, and subscribers (followers) influence a person (blogger). At the same time, despite the tens of thousands of subscribers in the virtual world, in the real world, a person is left alone with himself, his feelings, thoughts, problems, joys.

Key words: socio-cultural and everyday space, morality and ethics, moral and ethical norms, material and moral values, information society, virtual space, new person.